

ACC. N:R. M12983: 1-19.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Skåne Upptecknat av: Ellida Ohlsson,
Härad: Vemmenhög Adress: Lönstorp 5, Skurup
Socken: Skurup Berättat av: Densamma; lantbr. hustru
Uppteckningsår: 1954 Född år 1889 i Skurup

Uppteckningen rör Leksaksstillverkare i
Skurup. S. 1-19.

(bechr. 2 sid. 2, 18-19.)

Landskap: Skåne
 Härad: Wimmerby
 Socken: Skump
 Uppteckningsår: 1954
 Upptecknat av: Gladi. Oulsson
 Adress: Stenstr. 5 Skump
 Berättat av: Densamma
 Född år 1884 i Skump

Fri uppteckn.

1.

På omstående rida teckningar ur minnet av wäbomman-handlanden P. C. Nilssons i Skumps by arbeten. Man får här i stället att det här beträffande lekstakerna till var de gamla färgerna i visselpiporna som gjordt dem så begärliga för barnen.

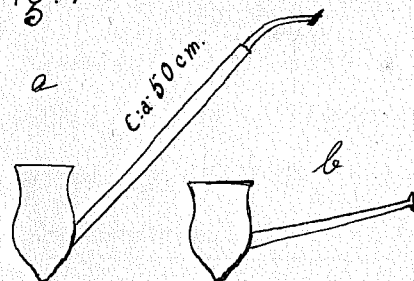
Fig 1 a. b. Lång pipa o smygga i skala c:a 1:4. Långpipan med botten av horn. Båda delarna av björk o polerade piporvårderna inuti blådda med trummet flock.

Fig 2. Fågels där bränningen av hålen till brännpinnarna i lite olika riktning istället för lite variation.

Fig 3. Denna där de med gips eller kitt utfyllda stål-tröskarnas angränsning i vidarna eller i en liten platta av trä (or här sågad av trästamens vidsträckt?) samt till gas varna.

Fig 4. Häst på platta med bjäl. Inga saker som egentligen någon ^{för} beständigt best o därför inte gått till eftervärlden, något som är en hel del äggtas-

Fig: 1

Skala c:a 1:4

Fig: 2

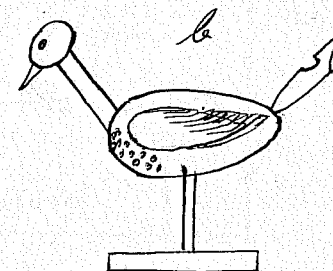
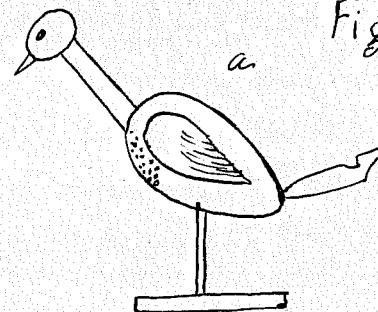
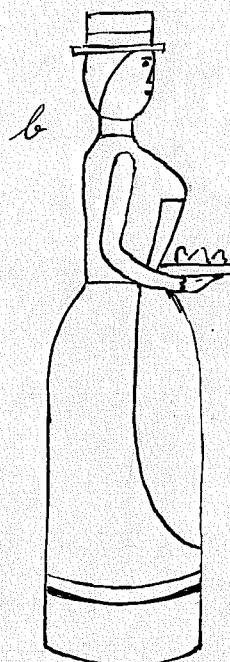
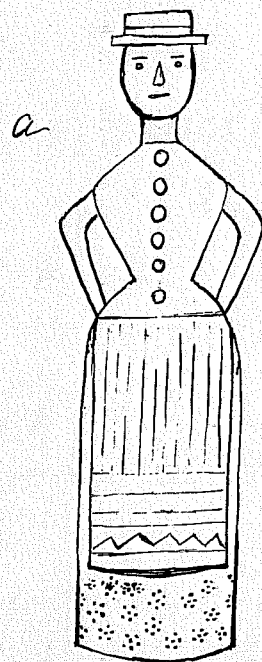

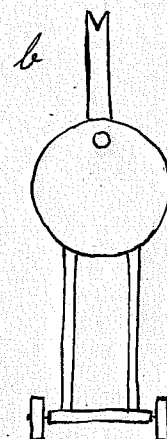
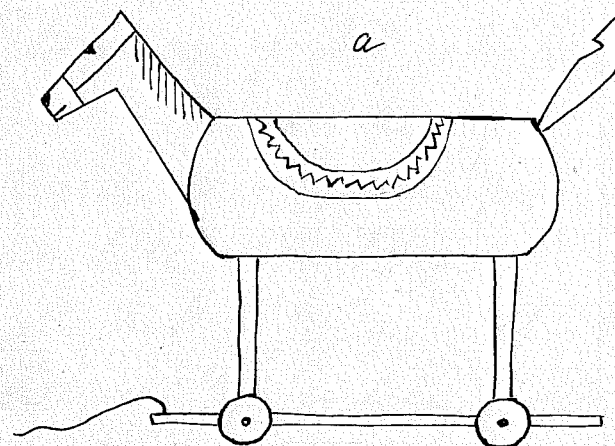
Fig: 3

Skala c:a 1:2

M. 12983:2

Fig: 4

Leksaks Tillverkare i Skump.

Den förut omnämnde svarvaren - disense-
handlaren P. C. Nilsson i Skump by var född
på 1840-talet i som jag också nämnt en gammal
originell personlighet som i all sin ringhet
hade stygt på sin värdighet & såhär ^{officiell} hade
stygt på att man nämnde honom vid namn
han skulle såhär kända sig endast smickad
om någon kallat honom fabriken P. C. Nilsson.
Följande är att han så vordes att utnämna vid
id hela namnet blev endast att man ganska
man & man emellan nämnde honom för "Pisse-
Nilsson" men man inte sade "Pisse-svarvaren"
eller endast "Svarvaren".

Att nämna honom fabriken skulle annars
inte alls varit felaktigt då hans leksaker
allt mest verkade fabriksaktiga, men "fabriken"
var ja hans vardagsstuga.

Jag är ganska säker på att han var infödd svensk.
 Gysing var han absolut inte jätt hans till-
 verkning kunde jämfällas med "görska-trij".
 Hans lekars författning, bortsett från också i
 Tobaksröksovervakningen. Men att utlösa denna
 stilt var också svarat i ej riktigt i mer delvis
 som på det lilla taget endast var tre som vari-
 rades med målningen i hålbildningen på fäg-
 larnas ben, var nog konstnärerna av honom
 själs. Det var dock (kommer) värt att jämföras.
 Denna man hade en bred och också i skulptur som
 även han var en originell, stolt och viktig person.
 som vilde efterlikna några vunderade då han
 hade något kommande i skarp skytteövning
 i Skurs på den tiden var denna smula var
 populär, det var väl på 1880-talet. När han kom-
 men drevade: "Hjäl, Rättning!" Men det var konstnär
 Kent och spissat att det lat som: "Hjäl - Rättning" Där för

kom man också att allmålet kalla honom för
Elskarrikka, ja det blev så vanligt att jag ton
man glände bort hans rätta namn i de gamla
seder aldrig annat när de talade om honom
ö jagode man närmare vem "Piv- soavaren" var
jick endast denna uppgift att han var bror med
"Stegarikka" ö det sade ju inte mycket.

Jag ton att jag givit den krashtänstik en Piv-
marvaren ö hans riktighet som han får så det
går att tänka sig hur han tog sig ut när han
stod i ett stånd på torget; Phulug ö nog var
i andra tryckligen i provinsen, med ständ fullt
är sparsamt bemälade لباسer. Det var som en
betrusstasabak, blåklintsblått, vallens vitt, blad
grönt utgående bottenfärgerna ö inlagget - dekora
rosa, gult, vitt; svart, endast visselpiporna var
var omälade. Där stod han med hög beudetmonn
vändig uppsyn ö med det vålsade gråa speglet

pekande rätt ut. Leksaken. Men i ögonen på
barnen o det var vänt att stå den därifrån
utan att ge efter på deras liggande. Vår mamma
med den passerade hans stånd o han hade
säkert god avgång, då man kunde se en om
annan upps om tighande o grann sovrar
dreha intill sig eller stolt blåsande i en hästa
eller jiggels visselpipa när det var stormskred
i jätte månad i huset. Just då hade säkert
lovvaran en stor dag.

Skilsons familje följande med bror, dotter
dotterdotter o dotterdotters dotter som en familj
som mest till till i det rum som också var
verkstad, husets övriga rum känner jag alla
inte till, de eller det stod nog mest vanvänder.
då jag från torsdags väl hörde att den gamla
komman anda till en stor lördagsdag låg där
i sin säng o vaggade den lilla dotterdotterdottern

som då låg i vaggan. Fastig dom kunde man inte
tala om men inte frimåg entlet heller, deras ställ-
ning var nog jämförbar med andra. Vår mans-
folks vid riksdagstiden, de redde sig rätt i jämför-
else. Envis var nog denne man i kunde komma
i brio med grannarna då jag vet att han en tid
låg i jussess med en granne som erbjöd fri
att brio med honom satte upp en lutt omtvå-
rat högt plank i trumgränsen precis mitt fri
i intill vapnarsens verkstads fönster så där blev
alldeles frimörkat. Denne var dock i sin felle
rätt att göra så o placat kom att stå där i
flera år. När var det ju grannen som gjorde som
varan orätt men nog bottade det i något från
andra ridan i en i hämndakt.

Jag skall med teckningar ur minnet försöka åter-
ge Nilssons leksakers utseende. De var som finis
närrens grannat målade med tydlig lackfärg i

lysande färger med dekorerings, streck, punkter
o färgflikar i ljusa färger o svart, rött o
blått i, vanligen, ljus på det mörkare.
Genom att boga hälen olika på ben pinnarna
på föglarna fick dessa lite olika utseende
hvarstället eller mera uppått böjda o på
pekande läften. Det var standard varv det
endast färgerna varierade. En vid bröst med
vita, gula eller vita prickar o med en linje
markerad sadel o umbygg, svartad visselpi-
pa pekande mest rakt ut som vana o aptera
på en grönmalad brödlapp med blå o röda
o hjul som sigats ut i en svartad rulle lyste
i ögonen på en liten pupp o lika dant var det med
dockorna o flickorna. Dockorna var i alla färger
o alla färger på samma docka. Bröst bröst, rätt
lis med vita eller gula prickar (halschal i färgen
ibland), blå eller grön hjälm (eller mörkt lis o vid hjälm)

Kjolen kunde vara mustrad med prickar eller
antydor om blommor, rundig eller på armarna
mustrat förkläde i avvikande färg mot kjolen.
Ljust rosa ansikte med enkelt antydd
ögonnäs och mun med blått smitt och rött. Sk-
mans var helt enkelt en ställd fäst i bå-
ge mellan axlar och bröst utfyllt med gips
eller papp och målad som det det vore samman-
med (försatt i ugglans hals). Ryggen
var något tillplattad med brist jämfört med
den höga barmen och ben fanns ingen antydor om
utan dockan stod s. s. på kjolen.

Fögararna målades lika dans; alla färgar i botten
prickar som orering och strick som markade vin-
gar i avvikande men olika färger och liten
triåstika till näbb och liksom hästarna med
raka pinnar som ben fäst i en brödlapp men
utan att vilja se minnas stjärnans utseende.

Fågeln kunde både pojkar & flickor traka sig
dock mest pojkarna på visselpipans skulder de
var inte på tröjan & gå i jula & en sådant. Dock
nu var det förbehållna flickorna, det var alltså
les på nedsättande på pojkar att leka med drömmen
och dessa drömmen mest annars, kastar &
fågeln mest benen vilket i regl. kunde inte
fäst, blirit grogda & svarade & flyrde ut
i regl. & mest var det inte lätt att föreställa sig
att dessa svarade träblommar en gång varit
arkillerad drömmen, fögeln & kastar. Dock minns jag
från min barndom barn som med fantasins
hjälp alltygamt höll ut sina leksaker i såg den
sådant de en gång varit även redan de förändrat
till runda träblommar

Priserna på dessa leksaker har jag nu inte ex-
akt uppge men jag tycker mig minnas att det
vorde sig omkring 75-50 öre per styck på 1890-talet

Jag fick tjäls alldrig något av varusens målande
"lejetj" just is passerade hans stund varje år med
han i en under tryck dagar i han såg heller inte
os just han var kunde os i jag minns när jag
en gång som vrees hade minn väg förbi hans
affär i giele in där på att köpa lite just att han
säg allt annat än vändig ut mot den ovare
bunden utas minnede något om att: "Di hand-
lar här inte annars men de får väl fö de" ett st-
diga prunder som dock inte köpte allt de behövde
där) kunde han kanske visst sig mer rygg.
natisk men det reserverade sattet i hans där
alltid i folk sed allivant om honom att han: "bli
de drökt, stigg klipp mig, sät i utkärn förte
lebra davarande dithen Hansson på den
i byn belägen folkhögskolan. Någon likhet i hans
det verkligen är utifrån det är ett faktum
i det visste han i var säkert också stolt över det.

Det fanns samtidigt med Nilsson ännu en
leksakstillskare i Skurup men han var av
helt annat slag, en stöjdare som skar ut
sine leksaker direkt ur björk- eller alskräf-
va som det på tillfället föll honom in eller
efter beställning, det blev djurbilder efter
naturen & inte efter viss modell & mål utan
som de skapades ur hans händer var på sig.

Ellen Petta Olaus Hansson men kallades på
Olavens Fyr. Åt knötmannen i slakteri lika
vanligt var dock att man endast såde Olavens
både till & ur honom. Han bodde i Åhus i
Dalaled = Skurup nr 12. Det var en snäll fattig
men fröjlig man, mest skattet en rikt his
nästas blind man. Han blev änklings tre gånger
& när han tredje gången skulle trösta i brudstol
han var då en gammal man, avadde både präst
& missions församlingen som var tilltänkt honom

men kan ansig själv att hon gjorde en god gärning
när hon tog till sig en kvinna med tvivelaktig
rykte kallad "Picke-stumar" & gav henne ett
hem. De blev gifta & hon kom att vårda honom
på hans äldre dom & överlode honom. Olaus
Hansson var född omkring 1840 kanske några år före
i blev över 20 år gammal.

Schercher, Turell- & spegelsamar i en & annan
något stora skulptur s.s. liggande lejon
& en mycket vörn dörrar till en slakteri butik.

Skump i frön är ett otvivelaktigt uttryck för
honom. Men han tog sig till skumpen str-
märkerad & han tog säkerhet också enligt beställ-
ningar & lammade uttryck beställningar dä-
med han var en enkel & anspråkslös man som
ingenting sig ut på världen, fattigt blod, ga-
vande & kärlek varsgat & rusad & första
ring ej heller att begära mer på ena personlighet
men hade

saker än den frunt nämnde soavaren. Inga
granna färger lyste i ögonen på barnen, mest
var hans saker bunnbetsade, bland malade
efter naturen etc. en blågrå kavim och svart-vit
skata, men han följde alltid nöjd i belätna o-
jämna lillpedestaller i utformningen av ring-
arbeten. Men så var det så att om hans lek-
saker blev alltför så illa hanterade föblev de
ändå vad de ursprungligen varit. Alla min-
leksaker köptes av honom i ännu gämnat åt and-
ra barn. Jag har haft både kast, ko, björt,
katt, lundskata som jag minns i min minna
barn delvis lekt med o blivit upp o vittas
jag nu något jag ment därav kan man ännu
se vad det är ganska absolut frustilla. Oför-
jag i min äga o skedade ett par stående lejon
o ble intas en ledas plats i mitt hem, men de
var heller inte ansånt som leksaker utan ståt

som jag druck på en brygga på 1880-talet. Denne
"Blaver" brukade leverera leksaker till julen till
hushållskapet på Kärbyholm, julklappar till hus-
hålls barnen, dessa leksaker var alla härbiter.
På 59:an passerade han mitt hem när jag var
liten i brukade då komma in om övriga bad
underbart hem hade i sin fulla mattsäck. Där
var en i minne barnets inpränerande samling
av alla slags djur, kanske skulle det vara en
skåpsack, det förstod jag ju inte riktigt
från mig var att det alltid också var någon sak
som kom i min ägs vid dessa besök då det även
köptes någon inramad liten tavla med bibliskt
motiv eller en d. g. spegel, smide de ramar uppmå-
la i ett stycke men med något rimme på rygg-
ten tycks inte Blaver ha haft eller också var det
hans varsynthet som var ihuld därtill. Jag minns
en med spegeln med vackert uppmålad bild o-

ranken äro profilerade tillserked utan Tacke på
att spara på materialet utan skuren i ett stycke
Storlek c: a 35 x 25 cm. Däru man modlade stort ar-
bete på sina alster men gjorde inte minsta ar-
rats att hålla sig framme, han fram sin tillfärd-
ställelse i sitt arbete, var nöjd i betälen men fattig
fröbler han, så vill jag karaktisera honom
Hanske var han ett konstnäs ännu som al-
drig fick tillfälle att utveckla sig något av Döda
kultarens frimiga att med några stift ge till i
uttryck att en grovt tillskuren figur kan dröda
inte spåra, hans alster fröbler endast bilder som
goda ödare jämfört med mycket annat ö helst
skilde de sig från annat liknande.
Ett viktigt var honom ö jag hade försöka åter-
ge något av vad jag haft av hans arbete ö
så för dessa teckningar så gott det går till på
sig själva. Jag är glad att ha fått den från Olavens
in givenskap.

Landskap: Skåne
 Härad: Malmöhus län
 Socken: Skurup
 Uppteckningsår: 1954
 Upptecknat av: Eliide Ahlsson
 Adress: Skenstrog 5 Skurup
 Berättat av: Dansamma
 Född år 1889 i Skurup.

Här några memo på Olav Hanssons leksaks- och
 nödsaks tillverkning. De betonas inga beskrivning
 utan tala för sig själva. De är alla från 1880-90 talet
 Katter, ljoster o lejonar, de är trä, och se till lika men
 i detalj olika, kan jag ännu i minnets fast katter är
 ganska sliten o ljoster utan ben. En tröst jag äger
 en kort tid som barn vilar jag inte åtnäga då jag ut
 så många liknande utskurna tröstar som här stannat
 på en annan bildskivan kallad Bildhuggarna på Boste
 sadan. Min häst var en pommey typ men bildhuggarna
 fotografiska kopier av andemaskiner.

Minns jag rätt hade skatan ben av med stålbid o var
 opterad på platta, det är den enda jagel jag minns jag
 kan också tagit med den med speglar rindas jag minns den.
 Skatan var svart vit, kamma blågrå med röda ögon allt annat brunt
 Skriv endast på denna sida!

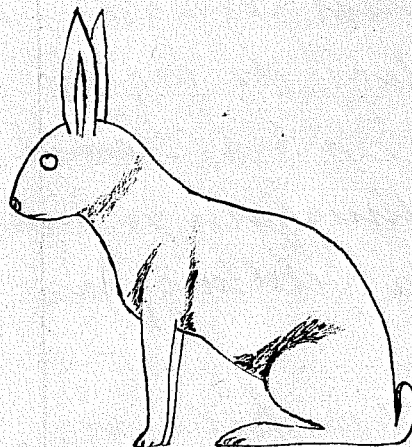
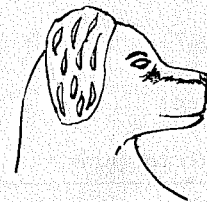
M. 12983: 18.

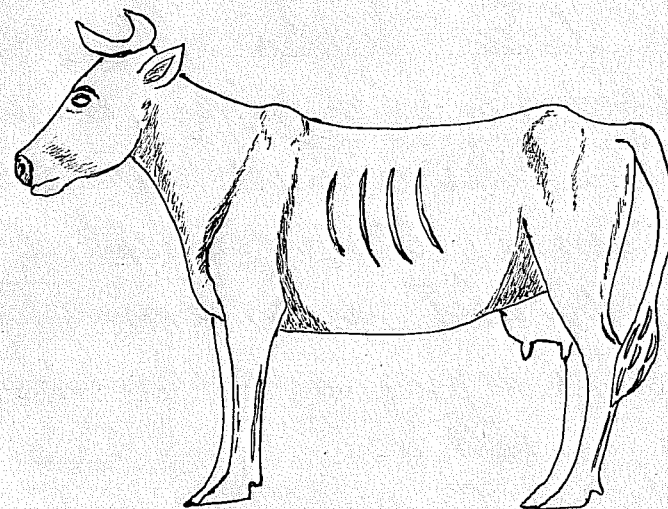
Höjd: 12 c.m.

Höjd: 12 c.m.

Höjd: 10 c.m.

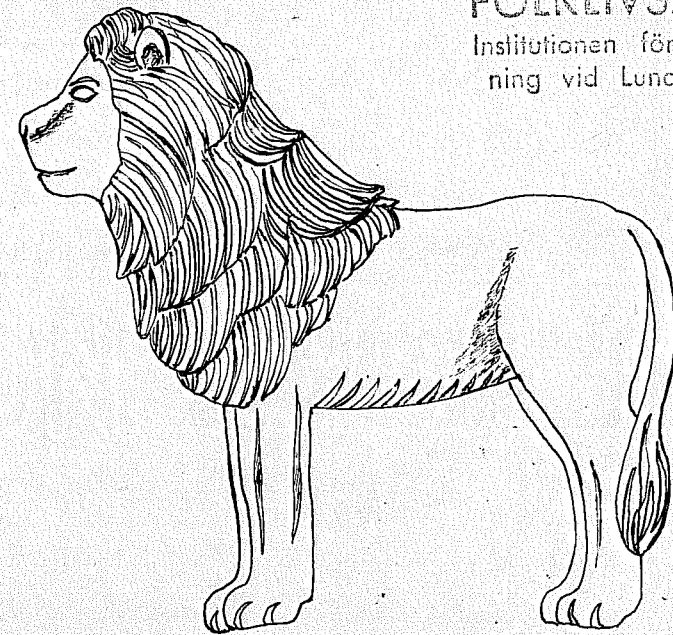
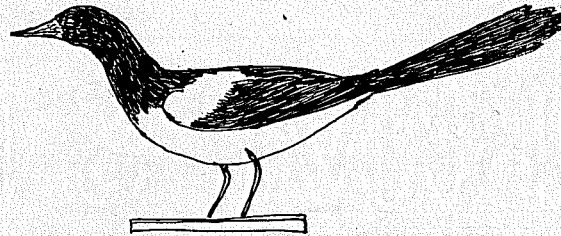

Höjd: 13 c.m.

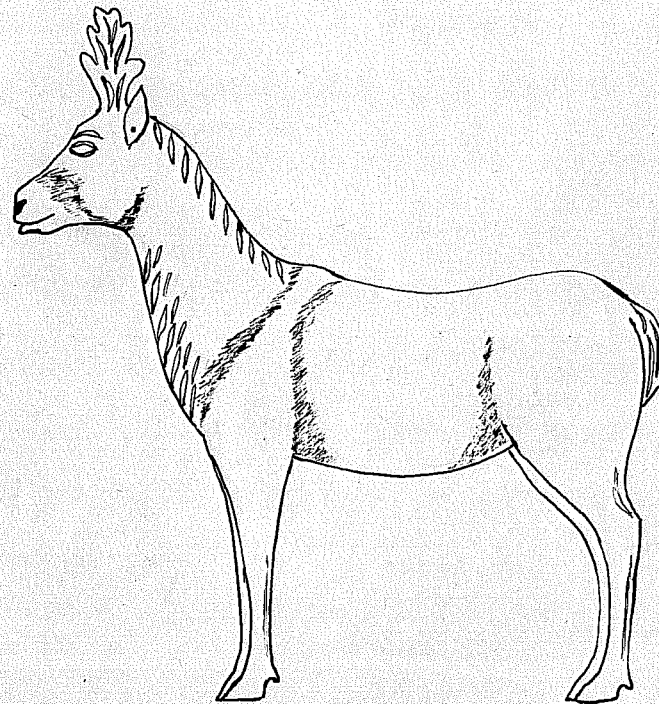
M. 12983:19.

FOLKLIVSARKIVET

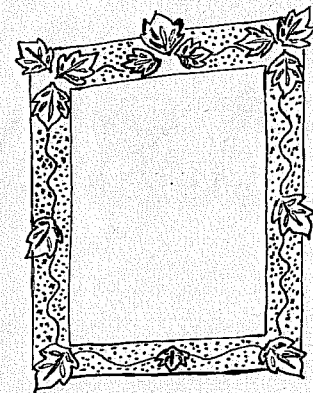
Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

Höjd: 18 c.m.

Höjd: 18 c.m.

26 x 35 c.m.